

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/36/2022
Identifikačné číslo spisu: 8121200360
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Halušková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:8121200360.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a členiek senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jany Haluškovej, v spore žalobkyne U. A. L., A., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. G. XXX/X, XXX XX J., zastúpenej JUDr. Danielou Strakovou, advokátkou so sídlom Konštantínova 6, 080 01 Prešov, proti žalovanému A. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX M. XXX, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Lukáš Mojsej s. r. o., so sídlom Žižkova 2073/19, 040 01 Košice - Juh, IČO: 51 417 685, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 9C/2/2021, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 16. septembra 2021 sp. zn. 11Co/10/2021 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobkyni voči žalovanému p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 19. apríla 2021 určil, že žalobkyňa je vlastníčkou spoluvlastníckeho podielu 1 - ica k celku pozemkov parcela reg. „C“ č. XXX/XX - orná pôda o výmere 1569 m², parcela reg. „C“ č. XXX/XX - ostatná plocha o výmere 431 m², kat. úz. A., obec A., okres Z. evidovaných na LV č. XXX teraz pod B2 na mene žalovaného a vlastníčkou spoluvlastníckeho podielu o veľkosti 3/64 - ín k celku u pozemku parc. reg. „E“ č. XXX/XX - orná pôda o výmere 1750 m², kat. úz. a obec A., okres Z. evidovaného na LV č. XXX teraz pod B7 na mene žalovaného. Žalobkyňa darovacou zmluvou zo dňa 26.02.2019 ako dárkyňa previedla na žalovaného ako obdarovaného podiel o veľkosti 1 k pozemku CKN parc. č. XXX/XX a o veľkosti 3/64 k pozemku EKN parc. č. XXX/XX. Po vklade darovacej zmluvy do katastra nehnuteľnosti bol pozemok CKN parc. č. XXX/XX rozdelený na novovytvorené parcely CKN parc. č. XXX/XX a CKN parc. č. XXX/XX, zapísané na liste vlastníctva č. XXX Okresného úradu Z., katastrálneho odboru pre kat. úz. A. Listom z 29.10.2020 označeným ako odvolanie daru a výzva na vrátenie daru podľa § 630 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) vykonala voči žalovanému jednostranný právny úkon z dôvodu dlhodobého opakovaného nevhodného správania obdarovaného voči nej a voči jej otcovi. Žalovaný sa k žalobe písomne nevyjadril, nenavrhol žiadne dokazovanie, ktoré by malo podporiť jeho

neskoršie vyjadrenia, najmä vyjadrenia, ktoré odzneli na pojednávaní. Žiadosť žalovaného o odročenie pojednávania považoval okresný súd za účelovú. Žalovaný v nej uviedol, že pravdepodobne bude musieť byť pracovne v zahraničí, nakoniec sa pojednávania zúčastnil. Ani skutočnosť, že advokát zastupujúci žalovaného prevzal právne zastúpenie krátko pred pojednávaním súd prvej inštancie nepovažoval za dôvod odročenia pojednávania; žalovaný mal na výber právneho zástupcu dostatok času. Na pojednávaní právny zástupca žalovaného požiadal o odpustenie zmeškania lehoty na vyjadrenie k žalobe. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a úspešnej žalobkyni priznal proti neúspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 16. septembra 2021 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobkyni proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % konštatujúc, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku vecne správne (§ 387 ods. 1 CSP). Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP), keď na skutočnostiach zistených súdom prvej inštancie, z ktorých bol vyvodený správny právny záver, sa ani v priebehu odvolacieho konania nič nezmenilo.

2.1. Odvolací súd nesúhlasil s tvrdením žalovaného, že k žalobe sa vyjadril včas. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 9C/2/2021-23 z 27. januára 2021 vyzval žalovaného, aby sa v lehote 15 dní od doručenia tohto uznesenia písomne vyjadril k žalobe, uviedol rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojil listiny, na ktoré sa odvoláva a označil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ak uplatnený nárok v celom rozsahu neuznáva. Uznesenie bolo doručené žalovanému elektronicky 12.02.2021 (č. 1. 25 spisu) a do vlastných rúk 19.02.2021. Právny zástupca žalovaného v posledný deň lehoty na vyjadrenie sa k žalobe, ktorá uplynula 15.03.2021, doručil plnomocenstvo na zastupovanie a podanie označené ako „Oznámenie o prevzatí právneho zastúpenia + Žiadosť o odročenie termínu pojednávania“. K žalobe sa žalovaný nevyjadril.

2.2. Odvolaciu námietku žalovaného, že súd prvej inštancie uskutočnil pojednávanie napriek pretrvávajúcim protipandemickým opatreniam, odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú, keďže zo zápisnice z pojednávania konaného 22.03.2021 je zrejmé, že žalovaný aj jeho právny zástupca sa tohto pojednávania zúčastnili.

2.3. Pokiaľ žalovaný namietal, že vzhľadom na pandemickú situáciu nebolo možné, aby navrhol výsluch svedkov a že doplnenie dokazovania nenavrhol iba z dôvodu vopred zaujatého stanoviska okresného súdu, že ďalšie dokazovanie nepripustí, odvolací súd zdôraznil, že pandemická situácia nebola prekážkou pre navrhnutie výsluchu svedkov, dôkazom čoho je aj návrh na výsluch svedkov podaný žalobkyňou a realizácia ich výsluchov na pojednávaní. Vo vzťahu k žalovaným tvrdenému nepripusteniu ďalšieho dokazovania odvolací súd poukázal na skutočnosť, že zaujatím stanoviska o nepripustení ďalšieho dokazovania súd prvej inštancie postupoval v súlade so sudcovskou koncentráciou konania upravenou v ustanovení § 153 CSP a nemohlo tým byť porušené právo žalovaného na spravodlivý proces. Podľa názoru odvolacieho súdu nemožno posúdiť ako správne ani tvrdenie žalovaného, že sa okresný súd v plnom rozsahu stotožnil s vyjadreniami žalobkyne aj svedkov, ktorí sú rodičmi žalobkyne, avšak s jeho vyjadrením sa nestotožnil. Vyjadrenia strán sporu, resp. svedkov sú súčasťou ich výpovedí, t. j. dôkazov, ktoré súd v zmysle ustanovenia § 191 ods. 1 CSP hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Prostriedky procesnej obrany navrhované žalovaným v odvolaní nespĺňajú ani jedno z kritérií daných v § 366 CSP. Žalovaný chcel doplnením dokazovania uviesť do objektívnej roviny výpoveď svedka O. M., ktorá bola len jedným z viacerých dôkazov, na základe ktorých okresný súd žalobe vyhovel.

2.4. Odvolací súd uzavrel, že správnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo výroku o určení, že žalobkyňa je vlastníčkou predmetných nehnuteľností zodpovedá aj súvisiaci výrok o trovách konania. Odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bola žalobkyňa úspešná v celom rozsahu, preto jej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne v zmysle ustanovenia § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie z dôvodu uvedeného v § 420 písm. f) CSP s návrhom, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho aj prvoinštančného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne rozsudok odvolacieho súdu zmenil a žalobu zamietol. Uplatnil si náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) v dovolaní tvrdil nepreskúmateľnosť, nedôvodnosť, arbitrárnosť rozsudku odvolacieho súdu, ktorý sa nevysporiadal s odvolacími dôvodmi žalovaného.

3.1. V konkrétnostiach žalovaný nesúhlasil so záverom odvolacieho súdu, že sa k žalobe nevyjadril včas, keď právny zástupca žalovaného posledný deň lehoty na vyjadrenie (15.03.2021) doručil okresnému súdu plnomocenstvo na zastupovanie a podanie označené ako Oznámenie o prevzatí zastúpenia spolu so žiadosťou o odročenie termínu pojednávania. Na pojednávaní dňa 22.03.2021 súd prvej inštancie uviedol, že sa umožňuje prítomnému žalovanému k žalobe vyjadriť a zdôraznil, že žaloba so všetkými prílohami bola žalovanému doručená elektronicky 12.02.2021 a fyzicky 19.02.2021 spolu s výzvou na vyjadrenie sa v lehote 15 dní, obsahujúcou poučenie o potrebe uviesť rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva, označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. S poukazom na zák. č. 62/2020 Z. z. okresný súd konštatoval, že lehoty začali znova plynúť od 01.03.2021 a vyjadrenie malo byť doručené do 15.03.2021; prvým úkonom žalovaného bolo podanie jeho právneho zástupcu z 15.03.2021, aby sa nepojednávalo. Dovolateľ tvrdil, že sa vyjadril včas, keďže posledný deň lehoty na vyjadrenie sa k žalobe bol 15.03.2021 a podanie právneho zástupcu žalovaného bolo na súd v tento deň poslané.

3.2. Záver odvolacieho súdu, ktorý ako nedôvodnú vyhodnotil námietku žalovaného, že súd prvej inštancie uskutočnil pojednávanie napriek pretrvávajúcim protipandemickým opatreniam, keďže zo zápisnice z pojednávania z 22.03.2021 bolo zrejme, že žalovaný a jeho právny zástupca sa pojednávania zúčastnili, dovolateľ označil za nepreskúmateľný. Zdôraznil, že v zmysle § 3 ods. 1 písm. a) zák. č. 62/2020 Z. z. a vyhlášky č. 24/21 Z. z. v znení vyh. č. 91/21 Z. z. súdy vykonávajú pojednávania len v nevyhnutnom rozsahu ustanovenom všeobecne záväzným predpisom. Medzi konaniami, v ktorých sa v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu vykonávajú pojednávania v zmysle § 1 uvedenej vyhlášky absentuje konanie o určenie vlastníckeho práva, pričom strany sporu súhlas s pojednávaním v ich neprítomnosti nedali, navyše v deň pojednávania 22.03.2021 bolo naraz v menšej pojednávacej miestnosti sedem osôb - sudca, žalobkyňa, žalovaný, právni zástupcovia a dvaja svedkovia.

3.3. Za odporujúci v tom čase platným protipandemickým opatreniam označil dovolateľ záver odvolacieho súdu, že pandemickú situáciu nemožno považovať za prekážku pre navrhnutie výsluchu svedkov.

3.4. Žalovaný tiež uviedol, že v dôsledku pandemickej situácie udelil právnenému zástupcovi plnú moc a vykonal s ním poradu až 15.03.2021 a v ten istý deň prostredníctvom právneho zástupcu zaslal na súd vyjadrenie, žiadajúc odročenie pojednávania, v súlade so zák. č. 62/2020 Z. z., nakoľko šlo o vec, ktorá znesie odklad a pre riadne vykonanie dokazovania bolo potrebné vypočúť viacerých svedkov, ktorých účasť na pojednávaní nebolo možné v čase najprísnejších protipandemických opatrení zabezpečiť. Súd prvej inštancie e-mailom z 18.03.2021 žalovanému oznámil, že mu neumožní ani nahliadnuť do súdneho spisu, teda riadne sa pripraviť na súdne pojednávanie (odvolací súd sa k porušeniu práva na spravodlivý proces ani nevyjadril). Žalovaný pritom navrhol doplniť dokazovanie výsluchom svedkov, audiozáznamami a videozáznamami už v podaní z 15.03.2021, na pojednávaní navrhol explicitne doplniť dokazovanie len z dôvodu, že súd prvej inštancie sa umožnil právnenému zástupcovi žalovaného vyjadriť k žalobe a zaujal stanovisko, že ďalšie dokazovanie nepripustí. Nesúhlasil tiež s tvrdením súdu, že žalovaný mal dostatok času na výber právneho zástupcu, keďže išlo o vrcholiacu pandémie koronavírusu spojenú so zákazom cestovania mimo okresov.

3.5. Dovolateľ namietol aj nesprávnosť a nedôslednosť vyhodnotenia predčasne zisteného skutkového stavu a nie nestranné a nezaujaté hodnotenie vykonaných dôkazov. Výpočutí svedkovia boli rodičia žalobkyne. Konajúce súdy bez riadneho preukázania zaujali názor, že celú stavbu rodinného domu financoval výlučne otec žalobkyne, pričom celú stavbu financoval práve žalovaný. Medzi žalovaným a otcem žalobkyne O. M. išlo o vzájomné nevraživé správanie.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie zamietnuť, pretože z hľadiska § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, že sa súd dopustil vady zmätočnosti, ale

rozhodujúce je výlučne zistenie dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Postupom súdu ale nemožno rozumieť konečné rozhodnutie vo veci, len samotný priebeh konania. Dôvody uvádzané dovolateľom nenapĺňajú procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP absentuje vymedzenie relevantnej právnej otázky.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej aj „najvyšší súd“ príp. „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu dovolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú teda zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie a na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

7. Dovolací súd považuje za nevyhnutné zdôrazniť, že z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. 251/03). Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona teda treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

8. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednáváný nárok). Súd v civilnom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi strán sporu na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu.

9. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku, normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritorne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri

Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

10. Dovolací súd z obsahu súdneho spisu zistil, že dňa 15.03.2021 o 16:54 hod. bolo súdu prvej inštancie doručené podanie právneho zástupcu žalovaného, označené ako Oznámenie o prevzatí právneho zastúpenia + žiadosť o odročenie termínu pojednávania; jeho prílohou bola fotokópia plnomocenstva, vystaveného 15.03.2021 v Košiciach žalovaným pre jeho právneho zástupcu. V texte tohto podania (č. l. 34 súdneho spisu) je uvedené, že žalovaný žiada konajúci súd o odročenie termínu pojednávania určeného na dňa 22.03.2021 z týchto dôvodov: 1. z dôvodu mimoriadnej situácie v súvislosti s pandémiou COVID-19, keď konanie o určenie vlastníckeho práva vo vyhl. č. 24/21 Z. z. absentuje a strany sporu nedali súhlas s pojednávaním v ich neprítomnosti, preto je vhodné, vzhľadom na súčasnú situáciu, pojednávanie odročiť, 2. klient bude s vysokou pravdepodobnosťou v deň pojednávania odcestovaný a k predmetu sporu chce vypovedať, čo je nevyhnutné pre riadne objasnenie skutkového stavu, 3. v spore bude žalovaný navrhovať vypočuť viacerých svedkov, ktorých prítomnosť na pojednávaní zabezpečí, avšak najmä z dôvodu pandemickej situácie a s tým súvisiacej potreby zníženia mobility občanov ich účasť na pojednávaní nie je možná. V závere podanie obsahuje vyjadrenie, že cit: „Taktiež konajúcemu súdu dávame na vedomie, že v primeranej lehote sa meritórne vyjadríme k predmetu sporu, a taktiež doložíme viacero dôkazov v digitálnej podobe, hneď po tom, čo ich spracujeme do formy potrebnej pre účely konania, ktoré bude nutné vykonať na riadne objasnenie skutkového stavu (audiozáznamy, audio-vizuálne záznamy)“. Súd prvej inštancie elektronicky - e-mailom z 18.03.2021 - právnemu zástupcovi žalobcu oznámil, že žalovaný žalobu s prílohami prevzal 19.02.2021 a mal sa vyjadriť v lehote 15 dní od jej doručenia, čo neurobil a rovnako nenavrhol vykonanie žiadneho dokazovania. Súdu nepredložil doklad o tom, že bude pracovne odcestovaný a kedy sa o potrebe odcestovania dozvedel. Prevzatie zastupovania žalovaného advokátom dňa 15.03.2021, teda týždeň pred pojednávaním, je vecou advokátskej etiky a schopnosti na pojednávanie sa pripraviť. Spis, okrem listín zaslaných žalovanému, nič iné neobsahuje, teda nie je potrebné dostaviť sa na súd za účelom jeho preštudovania. Okresný súd uzavrel, že žiadosti o odročenie nevyhovuje a pojednávať sa bude.

11. Zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 22.03.2021 vyplýva, že súd prvej inštancie konštatoval, že sa umožňuje k žalobe vyjadriť prítomnému žalovanému zdôrazniac, že žaloba mu bola so všetkými prílohami, tvoriacimi súdny spis, doručená najprv uložením v elektronickej schránke 12.02.2021, fyzicky 19.02.2021. Vzhľadom na neplynutie lehôt podľa zák. č. 62/2020 Z. z. malo byť vyjadrenie súdu doručené do 15.03.2021, čo žalovaný ignoroval. Snahou právneho zástupcu žalovaného pri prvom úkone z 15.03.2021 bolo odročenie pojednávania. Žalovaný si podstatne skomplikoval svoje postavenie tým, že v stanovenej lehote sa na výzvu súdu nevyjadril. Na to substitučný právny zástupca žalovaného uviedol, že v prvom rade žiada o odpustenie zmeškania lehoty na vyjadrenie k žalobe. Vzhľadom na pracovné povinnosti, ktoré mal žalovaný v Nemecku, a taktiež s poukazom na pandemickú situáciu bol schopný podpísať plnomocenstvo a vykonať poradu s právnym zástupcom až 15.03.2021, teda po márnom uplynutí lehoty na vyjadrenie. Keďže súd nevyhovел návrhu žalovaného na odročenie pojednávania, prednáša svoje ústne vyjadrenie. Z ďalšieho prednesu právneho zástupcu žalovaného obsiahnutého v zápisnici o pojednávaní nevyplýval nijaký návrh na vykonanie dokazovania s výnimkou konštatovania, že k skutkovým okolnostiam uvádzaným v žalobe sa vyjadrí žalovaný vo svojej výpovedi. Súd prvej inštancie v zmysle § 181 ods. 2 CSP konštatoval, že vykoná dokazovanie obsahom listín a navrhnutými výsluchmi žalobkyne a žalovaného, ako aj navrhnutých svedkov - rodičov žalobkyne v zmysle procesného návrhu zo žaloby, ktorých účasť právny zástupca žalobkyne zabezpečil. Uviedol, že žalovaný síce všeobecne poprel tvrdenia uvedené v žalobe, avšak ak sa popretie má týkať jeho konania alebo vnímania, je potrebné uviesť vlastné skutkové okolnosti, čo doteraz nebolo urobené. Pri predbežnom právnom posúdení okresný súd uviedol, že žaloba sa zatiaľ javí ako dôvodná, pretože žalovaný nevyužil svoje procesné práva, ktoré sú zároveň aj jeho procesnými povinnosťami, ak nechce v konaní o určité práva prísť, všetky listiny má žalovaný k dispozícii. Následne okresný súd pristúpil k vykonávaniu dôkazov, navrhnutých právnym zástupcom žalobkyne, a to k vypočutiu žalobkyne, žalovaného a svedkov A. a O. M., prítomným zástupcom umožnil vyjadriť sa k prejednávanej veci po stránke skutkovej aj právnej a poskytol im priestor na prednes záverečné reči. Právny zástupca

žalovaného uviedol, že dokazovanie bolo vykonané len výsluchmi rodičov žalobkyne, teda ich výsluchy (zrejme mal na mysli výpovede pozn. dovolacieho súdu) sú zaujaté v jej prospech, čo nie je objektívne, nakoľko neboli vypočutí ďalší svedkovia. Vyjadril sa k osobe otca žalobkyne a uviedol, že žalobu považuje za nedôvodnú. Súd prvej inštancie vyhlásil uznesením dokazovanie za skončené a pojednávanie odročil za účelom vyhlásenia rozsudku na deň 19.04.2021, ktorý prítomné strany aj právni zástupcovia vzali na vedomie.

12. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zák. č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu súdy vykonávajú pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia len v nevyhnutnom rozsahu, ustanovenom všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

13. Podľa § 1 ods. 1 písm. p) vyhlášky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávania, hlavných pojednávania a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu v znení účinnom k 22.03.2021 v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu sa vykonávajú pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia v civilnom sporovom konaní a v civilnom mimosporovom konaní, ak strany sporu alebo účastníci konania súhlasili s pojednávaním v ich neprítomnosti.

14. Súčasťou práva na spravodlivý proces je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006), ktoré je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Povinnosťou súdu je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 a § 393 ods. 2 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

15. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní tvrdil nepreskúmateľnosť a nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k tomu, že sa nevyjadril k žalobe, dovolací súd takéto pochybenie odvolacieho súdu nezistil. Odvolací súd žalovanému v pozícii odvolateľa vysvetlil, že sa k žalobe žalobkyne nevyjadril v súdom určenej lehote 15 dní. Odvolací súd pritom akceptoval počiatok plynutia tejto lehoty nie od skutočného (duplicitného) doručenia žaloby žalovanému (t. j. 12.02.2021 elektronicky a 19.02.2021 listinne), ale uplynutím 15-tich dní v zmysle zák. č. 62/2020 Z. z., teda dňom 15.03.2021. Dovolací súd zistil, že v tejto lehote sa žalovaný skutočne k žalobe nevyjadril, čo vyplýva z ospravedlnenia jeho neúčasti na pojednávaní so žiadosťou o odročenie pojednávania, v ktorom výslovne uviedol (viď bod 10. tohto rozsudku), že sa v primeranej lehote meritórne vyjadrí k predmetu sporu aj z prednesu jeho právneho zástupcu na pojednávaní dňa 22.03.2021, ktorý výslovne požiadal o odpustenie zmeškania lehoty na vyjadrenie sa k žalobe. Skutočnosť, že dovolateľ nechce akceptovať tieto fakty a predkladá svoje ničím nepodložené hodnotenie udalostí, nezakladá nedostatok riadneho odôvodnenia

rozsudku odvolacieho súdu. Potrebné je podotknúť, že žiadosť žalovaného o odročenie pojednávania motivovaná okrem iného aj tzv. proticovidovými opatreniami tohto nezbavila povinnosti vyjadriť sa k žalobe písomne v lehote určenej súdom v zmysle § 167 ods. 2 CSP, resp. predĺženej právnou úpravou (zákonom č. 62/2020 Z. z. v znení účinnom k 22.03.2021) do 15.03.2021.

16. Dovolateľ nesúhlasil ani s časťou odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu uvádzajúcou, že pandemickú situáciu nemožno považovať za prekážku pre navrhnutie výsluchu svedkov. Dovolací súd uvádza, že ničím nepodložený nesúhlas s odôvodnením tejto časti rozsudku odvolacieho súdu nezakladá dôvodnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Treba poukázať aj na § 167 ods. 2 poslednú časť vety CSP, podľa ktorého sa má žalovaný po doručení žaloby k tejto v určenej lehote (nielen) vyjadriť, ale tiež označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. V žiadosti o odročenie pojednávania žalovaný žiaden dôkaz na preukázanie svojich tvrdení neoznačil, naopak uviedol, že v primeranej lehote doloží (z použitia budúceho času vyplýva, že tak mieni urobiť v budúcnosti pozn. dovolacieho súdu) viacero dôkazov (nijako nešpecifikovaných pozn. dovolacieho súdu) v digitálnej podobe hneď po ich spracovaní; ani tu, rovnako ako na pojednávaní 22.03.2021, výsluch svedkov nenavrhol. V úvode pojednávania konaného dňa 22.03.2021, ako vyplýva zo zápisnice o pojednávaní, právny zástupca žalovaného navrhol vykonať dokazovanie iba výsluchom žalovaného, ani po možnosti vyjadriť sa k prejednávanej veci po stránke skutkovej a právnej vykonanie dokazovania výsluchom konkrétnych svedkov nenavrhol; uviedol iba, že nie je úplne objektívne vykonané dokazovanie len výsluchmi rodičov žalobkyne, nakoľko neboli vypočutí ďalší svedkovia. Výsluch svedkov však žalovaným ani v tomto štádiu konania navrhnutý nebol. Pritom v elektronickej správe obsahujúcej odpoveď na žiadosť žalovaného o odročenie pojednávania súd prvej inštancie dňa 18.03.2021 právnemu zástupcovi žalovaného uviedol, že žalovaný sa do dnešného dňa k žalobe nevyjadril a nenavrhol vykonanie ďalšieho dokazovania. K domnienke žalovaného, že došlo k ujme na jeho procesných právach a povinnostiach dovolací súd udáva, že žalovanému nič nebránilo návrhy na doplnenie dokazovania predniesť na pojednávaní. Následne by konajúci súd zväzil potrebu a možnosť vykonania žalovaným navrhnutých dôkazov, vrátane vypočutia svedkov, aj vzhľadom na pandemickú situáciu (najmä ak od 28.04.2021 nadobudla účinnosť novelizácia vyhlášky č. 24/2021 Z. z. vyhláškou č. 159/2021 Z. z., v zmysle § 1 ods. 2 ktorej okrem vecí podľa odseku 1 sa v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu vykonávajú pojednávania aj v ostatných veciach s výnimkou vecí, ktoré znesú odklad). Vo vzťahu k tvrdeniu, že žalovaný a jeho právny zástupca na pojednávaní explicitne nenavrhol doplniť dokazovanie len z dôvodu, že súd prvej inštancie predtým, ako umožnil právnemu zástupcovi žalovaného vyjadriť sa k žalobe, zaujal stanovisko, že ďalšie dokazovanie nepripustí dovolací súd udáva, že takýto záver zo zápisnice o pojednávaní konanom dňa 22.03.2021, na rozdiel od procesnej pasivity žalovaného, nevyplýva. Tvrdenie, že žalovaný udelil právnemu zástupcovi plnú moc na zastupovanie a vykonal s ním poradu až 15.03.2021, nakoľko z objektívnych dôvodov k týmto krokom nemohlo dôjsť skôr, je iba všeobecné (dovolateľ neuviedol, ktoré konkrétne objektívne dôvody mu bránili požiadať napr. aj telefonicky alebo elektronicke o pomoc advokáta čo najskôr po doručení žaloby) a nebolo ničím preukázané.

17. K výtku dovolateľa, že súd prvej inštancie tomuto arbitrárne neumožnil prostredníctvom jeho právneho zástupcu nahliadnuť do súdneho spisu, je potrebné uviesť, že žalovaný o túto možnosť nepožiadaval ani podaním z 15.03.2021 ani neskôr. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie informoval právneho zástupcu žalovaného (nad rámec svojich povinností) elektronicke správu (mailom) z 18.03.2021, v rámci odpovede na žiadosť žalovaného o odročenie pojednávania, o tom, že v spise sa nachádza iba žaloba a listinné dôkazy, ktoré boli žalovanému doručované, preto nie je dôvod do súdneho spisu nahliadať. Žalovaný napokon ani netvrdil, že o nahliadnutie do súdneho spisu požiadal a bolo mu konajúcim súdom znemožnené.

18. Zhrnúc uvedené je zrejmé, že najzásadnejšou dovolacou námietkou bola spornosť vykonania pojednávania dňa 22.03.2021 okresným súdom v súvislosti s vtedy aktuálnou protipandemicke situáciou. Z obsahu žiadosti o odročenie pojednávania (tak ako je jej obsah uvedený v bode 10. tohto rozsudku) dovolací súd zistil, že žalovaný nepožiadaval o odročenie pojednávania výslovne a iba a len z dôvodu panujúcej protipandemickej situácie, ale aj z dôvodu vysoko pravdepodobného odcestovania žalovaného v deň pojednávania a aj z dôvodu, že bude navrhovať vypočúť viacerých svedkov, ktorých

prítomnosť na pojednávaní z dôvodu pandemickej situácie nemôže zabezpečiť. Ustanovenie § 1 ods. 1 písm. p) vyhlášky č. 24/21 Z. z. účinné do 27.04.2021 ukladalo súdom povinnosť (porov. „sa vykonávajú“) uskutočniť pojednávanie v civilnom sporovom konaní, ak strany sporu alebo účastníci konania súhlasili s pojednávaním v ich neprítomnosti. Ako uvádza dôvodová správa k §-u 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z., na vykonanie ktorého slúži vyhl. č. 24/21 Z. z., „právna úprava v písm. a) neznamená, že súdy nesmú uskutočňovať pojednávania, ale je opatrením, ktoré má vykonávanie pojednávania obmedziť len na nevyhnutné minimum. V konkrétnom prípade to bude vecou úvahy zákonného sudcu (senátu). Zmyslom takejto právnej úpravy bolo podľa dovolacieho súdu na jednej strane umožniť výkon súdnictva aj za sťaženej pandemickej situácie, na druhej strane neporušiť právo strany sporu na prejednanie veci v jej prítomnosti. Zákonnodarca preto uložil súdu povinnosť vykonať pojednávanie v neprítomnosti strany sporu iba vtedy, ak táto súhlasila s pojednávaním v jej neprítomnosti. Žalobkyňa aj žalovaný sa však pojednávania zúčastnili. Žalovaný v žiadosti o odročenie pojednávania uviedol, že strany sporu nedali súhlas s pojednávaním v ich neprítomnosti, je preto vhodné, vzhľadom na súčasnú situáciu, vytýčené pojednávanie odročiť. Žalobkyňa ale pojednávanie nenavrholo odročiť a nevyjadrovala sa, či súhlasí s prejednaním veci v jej neprítomnosti. Pred začatím samotného pojednávania žalobkyňa ani žalovaný nesúhlas s prejednaním veci nepredniesli. Dovolací súd potom dospel k záveru, že uskutočnením pojednávania dňa 22.03.2021 okresným súdom v prítomnosti strán sporu k zásahu do ústavného práva žalovaného na spravodlivý proces nedošlo.

19. Dovolací súd po preskúmaní obsahu spisu aj rozsudkov okresného a odvolacieho súdu z vyššie uvedených dôvodov dospel k záveru, že súdy nižších inštancií nepochybili v procese dokazovania ani v procese hodnotenia dôkazov, a už vôbec nie spôsobom, ktorý by znamenal zásah do práva žalovaného na spravodlivý proces. Obidva súdy hodnotili každý vykonaný dôkaz jednotlivo aj všetky vo vzájomnej súvislosti v súlade s procesnými pravidlami civilného sporového konania, keď žalovaný na svoju obranu právom aprobovaným spôsobom vykonanie relevantných dôkazov nenavrhol. Rozsudky súdov nižších inštancií sú aj riadne a dostatočne zdôvodnené, obsahujú náležitosti dané zákonom (§ 220 ods. 2 a § 393 ods. 2 CSP), preto ich nemožno považovať za nepreskúmateľné, neodôvodnené, či zjavne arbitrárne (svojvoľné). Z odôvodnení rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, súdy ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdili a náležite vyhodnotili. Argumentácia súdov je koherentná a ich rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé. Žalovaný v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotenú v konaní pred súdmi nižších inštancií.

20. Dovolací súd uzatvára, že na základe dôvodov uvedených dovolateľom dospel k záveru, že je daná prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ale dovolanie nie je dôvodné. Dovolací súd v konaní pred súdmi nižších inštancií vadu zmätočnosti, ktorá by bola porušením práva žalovaného na spravodlivý proces, nezistil, preto dovolanie, po prejednaní bez pojednávania (§ 443 CSP, časť vety pred bodkočiarkou), podľa § 448 CSP zamietol.

21. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Aj keď dovolateľ v závere dovolania uviedol, že „bol naplnený aj dovolací dôvod v súlade s § 421 ods. 1 CSP“, konkrétny dovolací dôvod resp. dovolacie dôvody v zmysle uvedeného ustanovenia zákona nešpecifikoval. Civilný sporový poriadok pritom v § 421 ods. 1 diferencuje tri rôzne situácie [označené samostatne písmenom a), b) alebo c)] spadajúce pod nesprávne právne posúdenie veci. Ani z obsahu dovolania (§ 124 CSP) žalovaného nie je možné vyvodiť, či dovolanie podal podľa § 421 ods. 1 písm. a), písm. b) alebo písm. c) príp. kumulovane. Povinnosťou dovolateľa, ktorú nesplnil, bolo vymedziť dovolací dôvod tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolací súd preto jeho dovolanie z pohľadu nesprávneho právneho posúdenia veci posudzovať nemohol.

22. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 rovnakého zákona. V dovolacom konaní bola plne úspešná žalobkyňa, preto jej dovolací súd priznal náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v plnom rozsahu.

23. Tento rozsudok prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok